

Toetsing Wet natuurbescherming Zonneveld Nudepark II, Wageningse Afweg

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Solarfields Nederland B.V.
T.a.v. S. Leone
Leonard Springerlaan 19
9727 KB Groningen

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 10039
Datum: 18-12-2019
Projectleider: M. Hoek
Opgesteld: R. Kroeskop
Gecontroleerd: G. Lubbers
Status: Definitief
Versie: 1

© 2019 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling.....	5
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	11
3.1	Inleiding.....	11
3.2	Bescherming van soorten.....	11
3.3	Bescherming van gebieden.....	11
3.4	Bescherming van houtopstanden.....	13
3.5	Gelders Natuurnetwerk.....	14
4	Methode.....	15
4.1	Bureauonderzoek.....	15
4.2	Terreinbezoek.....	15
5	Beschermde soorten.....	17
5.1	Inleiding.....	17
5.2	Planten.....	17
5.3	Zoogdieren.....	20
5.4	Vogels.....	23
5.5	Reptielen.....	24
5.6	Amfibieën.....	25
5.7	Vissen.....	26
5.8	Ongewervelden.....	27
6	Conclusie.....	28
6.1	Bescherming soorten.....	28
6.2	Bescherming gebieden.....	29
6.3	Bescherming houtopstanden.....	29
6.4	Gelders natuurnetwerk Nederland.....	29
6.5	Uitvoerbaarheid van de plannen.....	29
6.6	Geldigheid onderzoek.....	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Solarfields is voornemens om een zonneveld te ontwikkelen op de vrij liggende gronden op het Nudepark II tussen de N225 en Wageningse Afweg.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (zie figuur 1) van het zonneveld ligt aan de westzijde van Wageningen in een landschap dat in de basis is gevormd door water, weer en wind. Hierdoor ontstond een dekzandlandschap met ruggen en beken tussen de Veluwe en Utrecht. Van oudsher waren hier veengebieden en broekbossen en onder invloed van de Neder-Rijn ontstond een oeverwallenlandschap. Ten zuiden van het plangebied ligt de Wageningse Afweg en ten noorden ligt de provinciale weg N225. De gronden zijn momenteel door agrariërs in gebruik (Eelerwoude, 2019).

De percelen waarbinnen het zonnepark gerealiseerd gaat worden bestaat de laatste 3 jaren uit intensief agrarisch grasland. In het verleden zijn er ook akkergewassen (maïs) verbouwd. De percelen aan de noordoostzijde zijn dit jaar ingezaaid met Italiaans raaigras (Boerenbunder, 2019). De grondsoort op deze locatie betreft zware zavel (kleigrond). Aan de noordwestzijde van het plangebied is een retentiegebied aanwezig. Dit retentiegebied is aangelegd met de realisatie van het industrieterrein Nudepark. Het betreffende retentiegebied ligt 10 van de 12 maanden in het jaar droog volgens de ecooloog van RAVON die in deze omgeving in de buurt woont. Tijdens het veldbezoek (d.d. 6 november 2019) was het retentiegebied gevuld met water, dit heeft veelal te maken met de regenval van de afgelopen weken.

Het Nudepark II is een uitbreiding van het industriegebied aan de noordoostzijde van het plangebied. In het verleden is er voor de uitbreiding van het Nudepark (Nudepark II) een ontheffing Wet natuurbescherming afgegeven (zaaknummer 2018-001867). De ontwikkeling van een zonneveld valt weliswaar binnen de plangebiedsbegrenzing van Nudepark II, maar de ontheffing is niet van toepassing op deze ontwikkeling. Om die reden is voor de ontwikkeling van het zonneveld deze Quicksan uitgevoerd.

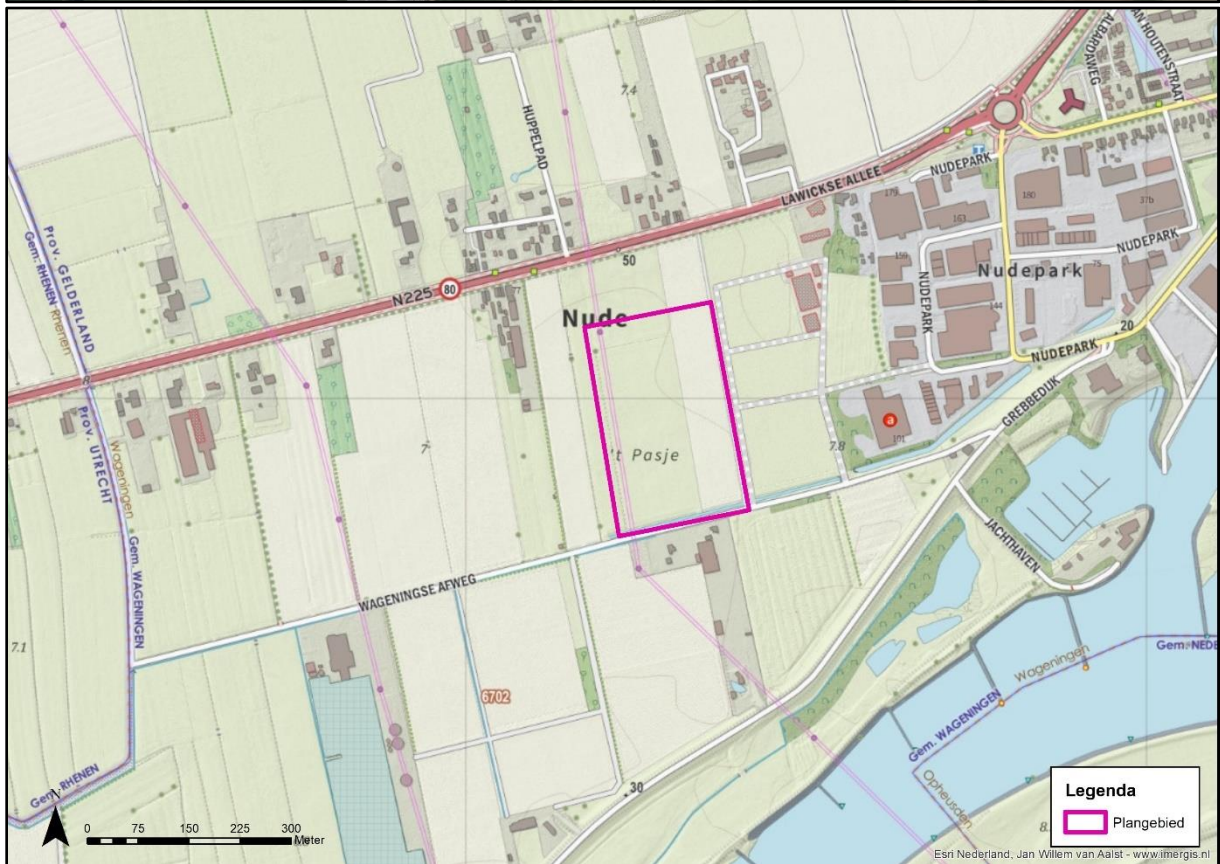
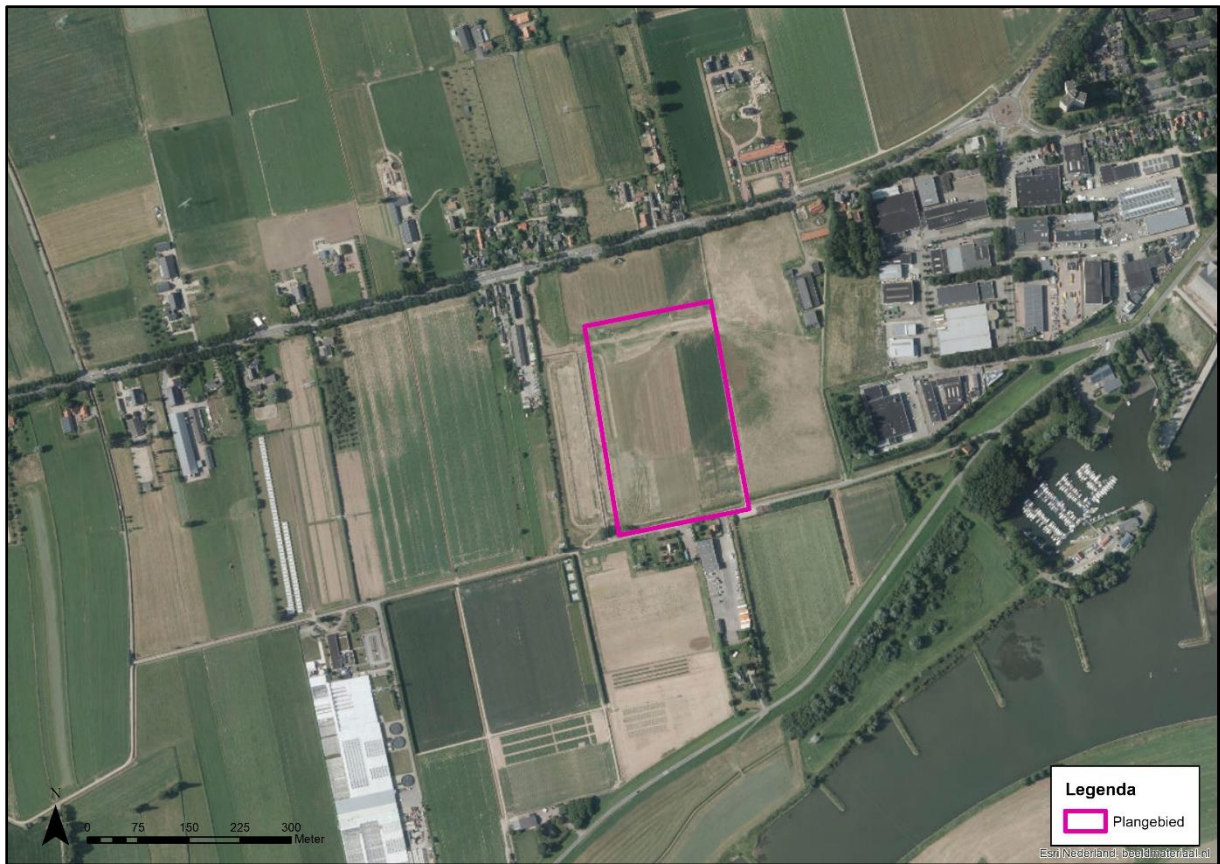
De genomen, verplichte maatregelen vanuit de afgegeven ontheffing (2018-001867) rondom het plangebied van het zonneveld zijn overigens zichtbaar. Zo zijn er verspreid rond het plangebied diverse vleermuiskasten aanwezig en zijn amfibieschermen geplaatst en zijn onder het wegdek amfibietunnels aanwezig. Aan de zuidkant, gelegen buiten het plangebied, is een kerkuilenkast aanwezig.

Aan de rand van het plangebied van het zonneveld zijn diverse watergangen, sloten en oevers aanwezig. Noord-zuid en oost-west lopen diverse groenstroken met veelal aangeplante soorten als linde, veldesdoorn en wilg (figuur 2). Aan de zuidkant van het plangebied ligt de rivier de Neder-Rijn met uiterwaarden. De groenstroken oostwest geïmponeerd liggen hoger in het landschap dan de omringende graslandpercelen. Aan de linkerzijde van het plangebied ligt een geasfalteerd wandelpad voor voetgangers, aan de rechterzijde van het plangebied liggen recent geasfalteerde wegen. In het kader van de realisatie van Nudepark II zijn er rond de percelen die nu nog in agrarisch gebruik zijn diverse groenstructuren aangeplant. De meest relevante groen- en waterstructuren van het plangebied worden weergegeven in figuur 2. In figuur 3 worden enkele foto's gepresenteerd. Deze foto's zijn gemaakt tijdens het veldbezoek op 6 november 2019.

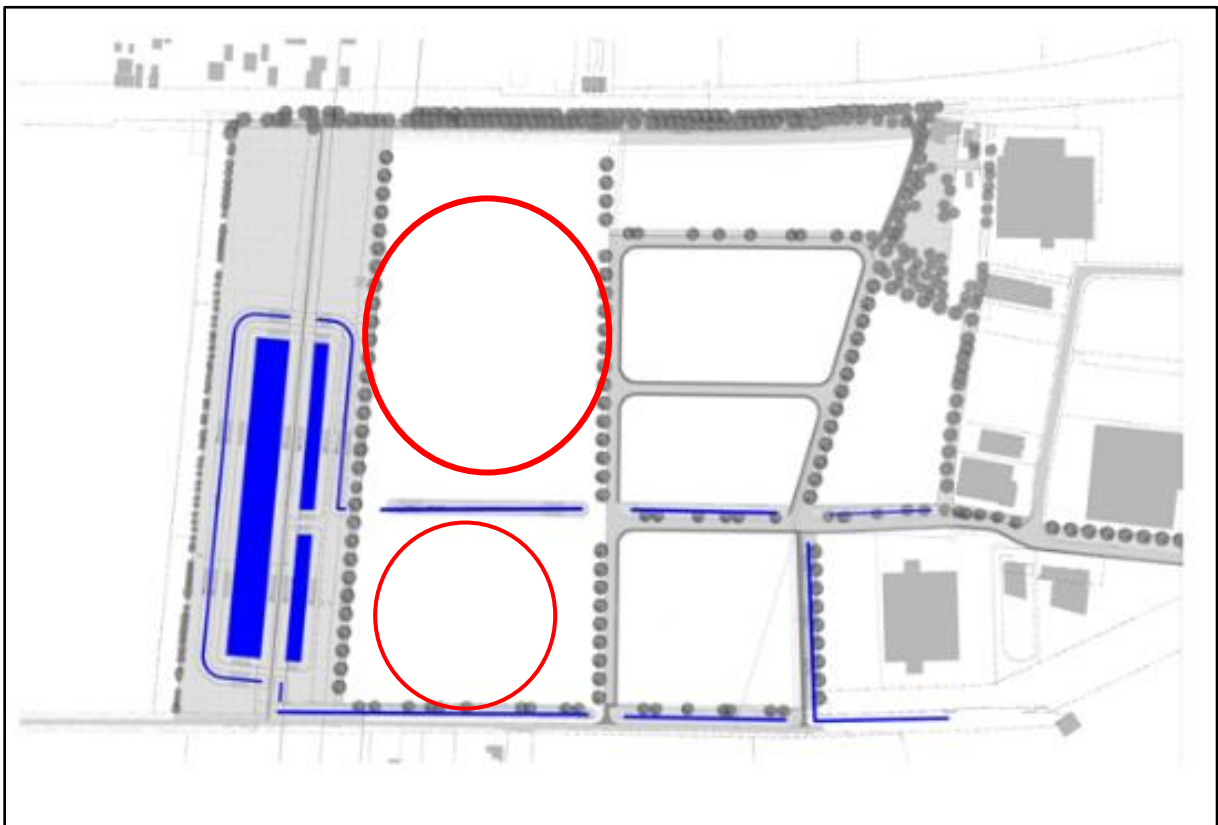
2.2 Voorgenomen ontwikkeling

SolarFields is voornemens om binnen de het plangebied zoals weergegeven in figuur 1 een zonnepark te realiseren. Dit zonnepark heeft een totaaloppervlak van 3,6 hectare. De huidige (jonge) groenstructuren worden aangevuld met gebiedseigen beplanting. De randen en paden van het zonnepark worden ontwikkeld tot kruiden- en bloemrijke graslanden. We gaan ervan uit dat de (buiten)verlichting van het zonnepark wordt beperkt tot een minimum, waardoor effecten op beschermde en nachtactieve soorten zoals vleermuizen worden uitgesloten. Ook hebben de werkzaamheden tijdens de aanleg en in de gebruiksfase naar verwachting geen effect op

aanwezige waterelementen. Wanneer de eerste werkzaamheden van het zonnepark gaan plaatsvinden is momenteel nog onduidelijk. Een voorlopige inrichtingsschets en uitgangspunten van de voorgenomen ontwikkelingen zijn opgenomen in figuur 4.

Figuur 1. Ligging plangebied, met luchtfoto en topografische kaart. De luchtfoto toont een beeld vóór de aanleg van de groenstructuren en waterretentie van het Nudepark fase II.

Figuur 2. Relevante groen- waterstructuren Nudepark II. Rode cirkels geven de positie van het te realiseren zonnepark weer. (Bron: Grounds, 2019)

Figuur 3. Impressie plangebied en omgeving, situatie op 6 november 2019.

Figuur 4. Inrichtingsschets zonneveld Wageningen (Bron: Eelerwoude, 2019).

Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen bij ruimtelijke ingrepen op een beperkt aantal terreinen is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leidt tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De bescherming van soorten is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Inleiding

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 0.5 km afstand (hemelsbreed) ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken, op ongeveer 5 km afstand (hemelsbreed) ligt het Natura 2000-gebied Veluwe en op ongeveer 7 km afstand (hemelsbreed) ligt het Natura 2000-gebied Binnenveld. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing van niet-stikstof gerelateerde effecten op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet.

Samengevat wordt geconcludeerd dat de toetsing van eventuele effecten door de realisatie van het zonnepark op Natura 2000-gebied op dit moment nog niet kan worden afgerond.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Inleiding

Het kappen of rooien van bomen en bossen is gelet op de Wet natuurbescherming niet zomaar toegestaan. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en

- eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming gelegen in de voormalige EHS.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende, grotendeels agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het GNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN kunnen optreden, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN. Het plangebied ligt op ongeveer 0.5 kilometer van begrensd GNN-gebied (afbeelding toevoegen met ligging plangebied). Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN significant aantasten. Daarnaast wordt het bestemmingsplan niet gewijzigd. Het GNN kent geen externe werking. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is indien beschikbaar gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie;

- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor beschermde soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door R. Kroeskop uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude en ter zake kundige (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 6 november 2019 bij 11°C, bewolkt weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Tijdens het eenmalige veldbezoek is gebruik gemaakt van lokale kennis van een ecooloog (vanuit de organisatie 'Mooi Wageningen') en een amfibiespecialist werkzaam bij RAVON. Betreffende personen waren betrokken bij het veldbezoek en voldoen aan de criteria als 'ecologisch ter zake kundig'.

Kader – ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- *op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of*
- *op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of*
- *als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of*
- *zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of*
- *zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.*

5 Beschermde soorten

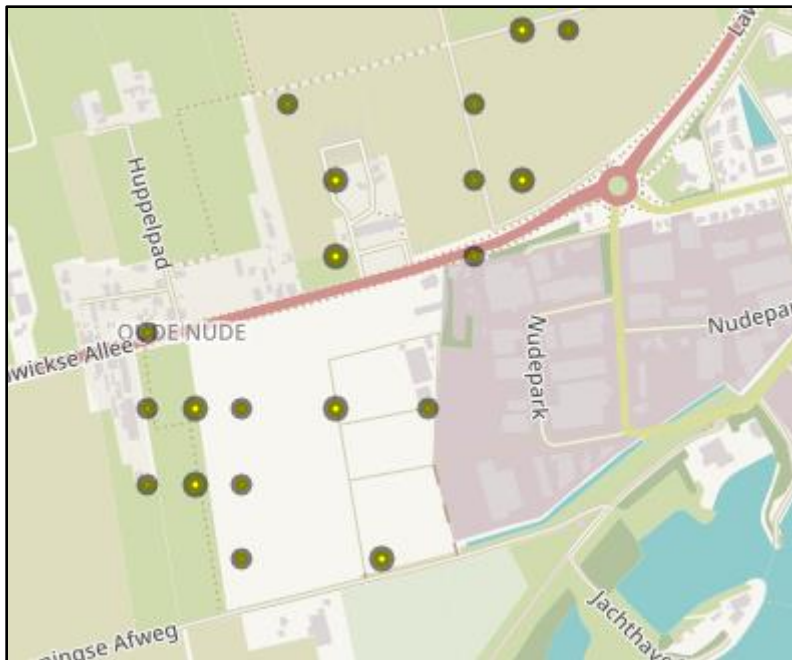
5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen, gezien de periode van het veldbezoek (najaar) lag dit ook niet in de verwachting. Uit verspreidingsgegevens blijkt dat de beschermde plantensoort kleine wolfsmelk binnen het plangebied voorkomt (zie figuur 5). Kleine wolfsmelk is een beschermde, eenjarige plantsoort die groeit op kalkrijke akkers. De soort gaat sterk in aantal en verspreiding achteruit en staat inmiddels ook op de zgn. 'Rode Lijst 2012' met de vermelding 'kwetsbaar' (www.floron.nl). De soort groeit op wintergraanakkers met veelal kalkrijke grond. Zijn groeiplaats bestaat uit open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgewoelde grond. Ze groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2019). Om de soort te kunnen behouden dient de standplaats te worden beheerd middels akkerbeheer. Naast deze beschermde soort komen er binnen het plangebied ook andere minder algemeen voorkomende plantsoorten voor als akkerleeuwenbek, oot, rapunzelklokje, liggende ganzerik, nachtkoekoeksbloem en diverse kamille soorten. Er zijn zelfs waarnemingen bekend van de zeer zeldzame kleine kattenstaart en esparcette. De aanwezigheid van kleine wolfsmelk maakt duidelijk dat er sprake is van bijzondere groeiplaatsomstandigheden.

Figuur 5. Verspreiding kleine wolfsmelk, geel/ groene stippen geven de punten weer met waargenomen kleine wolfsmelk. De stippen zijn op basis van verspreidingsgegevens in kilometerhok (1000x1000) (Bron: Synbiosys Alterra en Soortenatlas, 2019).

Effecten en ontheffing

Kleine wolfsmelk

In het plangebied is de beschermde plantensoort kleine wolfsmelk aanwezig. Negatieve effecten op kleine wolfsmelk kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing is in dit soort situaties vaak noodzakelijk. De plant groeit op zonnige plaatsen in een dynamisch (akker)milieu. Door het plaatsen van zonnepanelen zullen delen van het plangebied ongeschikt raken als groeiplaats, waardoor een negatief effect ontstaat op deze beschermde en kwetsbare soort. Bovendien groeit de soort alleen op plaatsen waar de bodem regelmatig wordt bewerkt (=dynamiek). Deze dynamiek zal met de inrichting van een zonnepark, zonder specifieke beheermaatregelen, verdwijnen.

Op het vlak van dynamiek en beheer biedt het zonnepark mooie kansen om de groeiplaatsen met passende beheermaatregelen in stand te houden. We denken dan aan akker(randen)beheer waarbij stroken en/of vlakken jaarlijks omgeploegd worden om zo pioniersstadia te kunnen ontwikkelen. Op deze stroken kunnen geen panelen geplaatst worden, omdat de bodem dan niet meer geploegd kan worden en omdat er onvoldoende licht op de bodem terecht komt. Door het ploegen van de kalkrijke grond en het creëren van dit soort akkerranden kan de ontwikkeling van een zonnepark juist een positieve impuls geven en een soort als kleine wolfsmelk in het gebied doen toenemen. Feit blijft echter dat door de ontwikkeling groeiplaatsen kunnen verdwijnen, waardoor het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk blijft.

De vraag is of de Wnb-verbodsbepaling van artikel 3.10 lid 1 onder c Wnb wordt overtreden. Het gaat om het verbod om "vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen". Kleine wolfsmelk is een soort die bovengronds afsterft in de winterperiode. Tijdens de aanleg van het zonnepark (winterperiode) worden er geen planten vernield. In de gebruiksfase kunnen er mogelijk op de groeiplaatsen wel planten worden vernield. Met de inrichting van het zonnepark wordt hiermee rekening gehouden, zo worden er geen panelen geplaatst op de groeiplaatsen waar kleine wolfsmelk voorkomt. Op deze wijze worden er geen verbodsbepalingen van de Wnb overtreden.

Conclusie: mits men met de inrichting van het zonnepark rekening houdt met de groeiplaatsen van kleine wolfsmelk, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk.

Beheeradvies planten

Om kleine wolfsmelk te behouden wordt geadviseerd om de akkers te blijven beheren als N12.05 Kruiden- en faunarijke akker. Kruiden- en faunarijke akkers, bestaan meestal uit akkers met ijle kruid- of grasachtige vegetaties die zich tussen de verbouwde gewassen bevinden. Het beheertype Kruiden- en faunarijke akker omvat kruidenrijke zomen, akkerranden of complete akkers, waarbinnen het aandeel grasachtige zeer beperk is. Het hoofdgewas wordt ruim gezaaid of gepoot, waardoor er voldoende open plekken (pionier milieus) aanwezig zijn, waar zich eenjarigen kunnen vestigen. De openheid van de akkergewassen en de daarbinnen voorkomende eenjarigen biedt ideale mogelijkheden voor insecten, muizen en akkervogels. Door na oogst delen braak te laten liggen biedt het ook in het winterhalfjaar kans aan veel soorten. Door verandering in gewaskeuze en intensivering van teelten (wat gepaard ging met efficiëntere zaadschoning en intensievere, vaak chemische onkruidbestrijding en een sterkere bemesting) is er van biodiversiteit op akkers in Nederland weinig overgebleven. Veel van akkers afhankelijke soorten staan op de Rode Lijst. Om deze soorten en het cultuurhistorische beeld van deze akkers te behouden worden er in het natuurbeheer daarom speciaal hiervoor akkers beheerd op een scala van verschillende bodemtypen. Typerende, mee profiterende soorten van Kruiden- en faunarijke akker zijn: patrijs, kwartel, geelgors, kneu, korenbloem, akkerboterbloem, groot spiegelklokje, handjesereprijs, wilde ridderspoor en gele ganzenbloem (BIJ12, 2019).

Gezien de ligging van het plangebied en het huidige beheer (akker) is het niet wenselijk om deze akkers in te zaaien met akkermengsels.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In en rond het plangebied kunnen diverse vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis en watervleermuis (vanwege de ligging in een waterrijke omgeving).

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn slechts aan de randzone enkele jonge bomen aangeplant welke qua leeftijd en omvang niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook de omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, ondermeer door de aanwezigheid van diverse groenstructuren binnen en rondom het plangebied. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kan dienen. Deze zijn binnen het gebied aanwezig (zie figuur 2, bovenste figuur).

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, als mede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit

de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen worden om die reden niet verwacht.

Elke vorm van beplanting blijft binnen het plangebied behouden en wordt op diverse plekken zelfs versterkt. Verwacht wordt dat er met de juiste inpassing en beheermaatregelen het leefgebied voor vleermuizen zal bevorderen. Met name het stimuleren van insectenrijke kruiden en beplanting heeft naar verwachting een positief effect op vleermuizen (nl. meer voedsel). Een belangrijk aandachtspunt bij de inrichting is de toepassing van verlichting. We gaan er bij onze effectenbeoordeling vanuit dat de verlichting in en rond het zonnepark niet structureel wijzigt.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen wordt niet noodzakelijk. Randvoorwaarde hierbij is dat de verlichting in het plangebied niet structureel wijzigt.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt.

Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

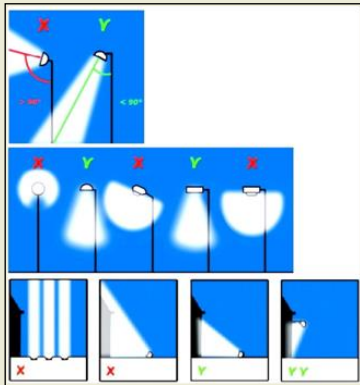
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van de aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn en diverse algemene muizensoorten. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

In het verleden zijn waarnemingen bekend van de beschermde soort waterspitsmuis. Deze is in 2007 waargenomen in de directe omgeving van het plangebied. Uit recente verspreidingsgegevens (na 2007 tot 2019) zijn er geen waarnemingen van de soort bekend. Gezien de ongeschikte biotoop wordt deze soort dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Waterspitsmuis komt nagenoeg alleen voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en oevers. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig.

Provincie Gelderland heeft de vrijstelling van de ontheffingsplicht voor kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing ingetrokken. Hermelijn en bunzing hebben als voorkeurs habitat gevarieerde natte terreinen met oppervlaktewater. De wezel heeft als leefgebied met name drogere en kleinschalige agrarische biotopen. Hierbij hebben kleine marterachtigen meerdere jachtgebieden nodig in de directe omgeving van hun verblijfplaats. Waar wezel en bunzing ook in buitenwijken en groene delen van dorpen en steden voor komen, komt hermelijn maar incidenteel voor bij randen van de bebouwde kom. Hierbij geldt wel dat kleine marterachtigen drukke omgevingen met aanwezigheid van drukke wegen, paden, recreanten en bedrijvigheid mijden.

Het plangebied ligt in een verstedelijkte omgeving, waar dagelijks bedrijvigheid aanwezig is. Potentiële verblijfplaatsen als dichte houtstapels of takkenhopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Aanwezigheid van verblijfplaatsen kan om die reden worden uitgesloten. Van aantasting van de functionele leefomgeving is ook geen sprake. Verwacht wordt juist dat door de aanleg van nieuwe landschapselementen in combinatie met een meer natuurvriendelijk beheer en inrichting, het potentieel leefgebied voor deze soorten juist versterkt wordt.

Verblijfplaatsen van andere beschermde soorten als steenmarter en das worden niet in het plangebied verwacht. Er zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen vastgesteld tijdens het veldbezoek. Van essentieel leefgebied is geen sprake gelet op de relatief geringe oppervlakte van het plangebied, een groot aanbod aan geschikt leefgebied in de omgeving en het huidige, intensief agrarisch gebruik.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime "andere soorten". Van aantasting van verblijfplaatsen van ontheffingsplichtige soorten is echter geen sprake. Het plangebied blijft ook na de ontwikkelingen beschikbaar en zal door de aanleg van nieuwe groenelementen en een extensiever beheer voor veel soorten interessanter worden dan in de huidige situatie. Geadviseerd wordt om met het plaatsen van hekwerken rekening te houden met de toegankelijkheid van het terrein voor kleine, grondgebonden zoogdieren zoals egel en marterachtigen. Dat kan door de onderste 20 cm boven het maaiveld vrij te houden van hek- of gaaswerk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk geacht.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle (inheemse) vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid kan gemaakt worden tussen broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten. Vogels met jaarrond beschermde nesten komen elk jaar terug bij hun nest. Dit nest mag dus ook niet buiten het broedseizoen verwijderd worden.

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruik maken van het plangebied; ekster, houtduif, koolmees, merel, pimpelmees, geelgors, graspieper, roodborst en winterkoning. In het verleden hebben er volgens de ecooloog van MooiWageningen plevieren en patrijzen gebroed.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruik maken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de

aanwezige terreintypen ook niet verwacht. Het is waarschijnlijk dat enkele soorten met jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zoals buizerd, steenuil en kerkuil.

Effecten en ontheffing

Broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels wegnemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Voor buizerd, kerkuil en steenuil geldt dat het plangebied ook na de ontwikkeling nog geschikt is om te jagen en te foerageren. Van negatieve effecten of aantasting van essentieel leefgebied is om die reden naar verwachting geen sprake. Daar komt bij dat deze soorten een groot leef- en jachtgebied hebben en er in de omgeving van het plangebied nog voldoende leef- en jachtgebied is en blijft. Bij een juiste inrichting en beheer van het zonnepark kan de biodiversiteit, en dus voedsel voor diverse vogelsoorten juist toenemen.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Volgens de reptielenatlas Gelderland zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op basis van de aanwezige biotopen is het niet waarschijnlijk dat het plangebied leefgebied vormt voor beschermde reptielen. Van negatieve effecten op reptielen is daarom naar verwachting geen sprake. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming wordt voor de groep van beschermde reptielen niet noodzakelijk geacht.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen wordt niet noodzakelijk geacht.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig. Genoemde soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Gelderland geldt voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van de ontheffingsplicht.

Aan de randzone van het plangebied zijn in de diverse watergangen, met name aan de zuidkant van het plangebied, waarnemingen bekend van poelkikker (RAVON, 2019). Poelkikker is een beschermde habitatrichtlijnsoort. Waarnemingen van deze soort zijn afkomstig van RAVON. Het is zeer waarschijnlijk dat de ruigten en jonge bosaanplant voor deze poelkikkers een functie hebben als land- en mogelijk als overwinteringsbiotoop.

Andere (strikt) beschermde amfibieën als kamsalamander of rugstreeppad zijn hier niet bekend. In het verleden zijn er wel waarnemingen van kamsalamander bekend, maar volgens RAVON is deze soort in en rondom het plangebied verdwenen. Restanten van deze populatie kamsalamander zijn nog te vinden langs de waterelementen (poelen) van de Neder-Rijn, ten zuiden van het plangebied. Geschikt voortplantingsbiotoop ontbreekt binnen het plangebied en ook de watergangen aan de zuidzijde van het plangebied zijn ongeschikt. Het is daarom niet waarschijnlijk dat het plangebied een functie heeft voor deze vrij kritische soort.

Van de rugstreeppad is een populatie bekend in de uiterwaarden van de Neder-Rijn ten zuiden van Wageningen op hemelsbreed 2,5 kilometer afstand. De soort is niet bekend uit het plangebied of de directe omgeving, maar kan zich over flinke afstand verplaatsen. De rugstreeppad is een pionier die zich in korte tijd voortplant op locaties waar tijdelijk ondiep water aanwezig is, zoals bijvoorbeeld in het huidige retentiegebied. Ook op bouwplaatsen met verdichte bodems en stagnerend water komt de soort veelvuldig voor. Het plangebied en de directe omgeving worden door een RAVON-medewerker intensief gemonitord en de rugstreeppad is tot nu toe niet aangetroffen. We gaan er daarom vanuit dat het plangebied op dit moment geen functie heeft voor deze soort. Men dient echter wel alert te blijven op de mogelijke vestiging, vooral tijdens de aanlegfase van het zonneveld.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Voor poelkikker geldt dat negatieve effecten in het land- en winterbiotoop niet kunnen worden uitgesloten, met name tijdens de aanlegfase als veel dekking in het landbiotoop (tijdelijk) zal verdwijnen en dieren mogelijk omkomen door graafwerkzaamheden of bouwverkeer. Nader onderzoek is noodzakelijk om inzicht te krijgen in de functie van het plangebied voor poelkikker en informatie over aantallen en verspreiding. Vervolgens moet duidelijk worden of voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk is.

Andere beschermde amfibieën worden op basis van het aanwezige biotoop en recente verspreidingsgegevens niet verwacht. Van negatieve effecten is geen sprake. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbeschrijving is voor andere soorten dan de poelkikker niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek is noodzakelijk voor de poelkikker. Of er een ontheffing noodzakelijk is, is afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Aan de randzone van het plangebied zijn wel watervoerende elementen aanwezig. In de watergang aan de zuidkant van het plangebied komt nog een relictpopulatie van grote modderkruiper voor (zie figuur 6). Volgens RAVON zijn hier afgelopen jaar slechts 5 exemplaren grote modderkruiper waargenomen. Het betreft een restant van een grotere populatie grote modderkruiper die enige jaren gelden nog in alle aangesloten watergangen aan de zuidkant van het plangebied aanwezig was. Door de onjuiste herinrichting en beheer van het gebied (verondiepen van de watergangen en aanpassen van de oevers) en de droogte van afgelopen periode zijn mogelijk veel individuen grote modderkruipers en geschikt leefgebied verloren gegaan. Andere beschermde vissen worden binnen en rondom het plangebied niet verwacht, omdat geschikt leefgebied ontbreekt.

Figuur 6. Waterelement met relictpopulatie grote modderkruiper. Rode cirkel geeft de betreffende watergang weer.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Wel is in de randzone de strikt beschermde grote modderkruiper aanwezig. Met de ontwikkeling van het zonneveld worden er geen werkzaamheden aan de watergangen uitgevoerd. Ook vinden er, tot zover kan worden beoordeeld, geen wijzigingen in de waterhuishouding plaats die tijdens de gebruiksfase een effect zouden kunnen hebben op deze watergangen en

het leefgebied van grote modderkruiper. Van negatieve effecten op grote modderkruiper lijkt daarom geen sprake. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel, nauwe korfslak en platte schijfhoorn niet binnen het plangebied verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Wel zijn aan de noordkant buiten het plangebied waarnemingen bekend van sleedoornpage. Sleedoornpage is een beschermde dagvlindersoort. De waardplant van sleedoornpage is sleedoorn, deze zijn momenteel niet in het plangebied aanwezig. De waarnemingen van sleedoornpage liggen op een dusdanige afstand van het plangebied dat het niet waarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soort een functie heeft.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zelf zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig, in de directe omgeving van het plangebied is wel de beschermde soort sleedoornpage aanwezig. Alle huidige groenstroken blijven met de ontwikkeling van het zonnepark gehandhaafd. Mogelijk wordt het biotoop van sleedoornpage verbeterd als men de landschappelijke inpassing met sleedoorns toepast (=koppelkans). Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde. Door juiste inrichting en beheer kan de biotoop voor beschermde en algemeen voorkomende ongewervelden worden verbeterd.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk geacht.

6 Conclusie

Op basis van deze quickscan worden de onderstaande conclusies getrokken.

6.1 Bescherming soorten

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele overige beschermde soorten. Hiervoor zijn door de provincie Gelderland vrijstellingen van de ontheffingsplicht opgesteld. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling van ontheffingsplicht indien het een ruimtelijke ontwikkeling betreft.

Planten

Binnen het plangebied komt de beschermde soort kleine wolfsmelk voor. Mits men met de inrichting van het zonnepark rekening houdt met de groeiplaatsen van kleine wolfsmelk, dan is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor kleine wolfsmelk niet noodzakelijk.

Amfibieën

Poelkikker

Voor poelkikker geldt dat negatieve effecten in het land- en winterbiotoop niet kunnen worden uitgesloten, met name tijdens de aanlegfase als veel dekking in het landbiotoop (tijdelijk) zal verdwijnen en dieren mogelijk omkomen door graafwerkzaamheden of bouwverkeer. Nader onderzoek is noodzakelijk om inzicht te krijgen in de functie van het plangebied voor poelkikker en informatie over aantallen en verspreiding. Vervolgens moet duidelijk worden of voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk is.

Rugstreepad

Het plangebied en de directe omgeving worden door een RAVON-medewerker intensief gemonitord en de rugstreepad is tot nu toe niet aangetroffen. We gaan er daarom vanuit dat het plangebied op dit moment geen functie heeft voor deze soort. Men dient echter wel alert te blijven op de mogelijke vestiging, vooral tijdens de aanlegfase van het zonneveld.

Vissen

In de randzone is de strikt beschermde grote modderkruiper aanwezig. Met de ontwikkeling van het zonneveld worden er geen werkzaamheden aan de watergangen uitgevoerd. Ook vinden er, tot zover kan worden beoordeeld, geen wijzigingen in de waterhuishouding plaats die tijdens de gebruiksfase een effect zouden kunnen hebben op deze watergangen en het leefgebied van grote modderkruiper. Van negatieve effecten op grote modderkruiper lijkt daarom geen sprake. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Naast de beschermde soort kleine wolfsmelk en poelkikker zijn de volgende aandachtspunten van belang om negatieve effecten op andere beschermde soorten te voorkomen:

- Men dient de omheining van het zonneveld 20 cm boven maaiveld te laten beginnen, zodat grondgebonden zoogdieren gebruik kunnen blijven maken van het plangebied;
- Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren;
- Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht (zie voor toelichting wettelijk kader, bijlage 1).

6.2 Bescherming gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Een AERIUS-berekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.4 Gelders natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van het GNN. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN significant aantasten. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Vanuit de eisen van het natuurbeleid GNN is het plan uitvoerbaar. Ook vanuit de Wet natuurbescherming is het plan uitvoerbaar met betrekking tot de onderdelen gebiedenbescherming en houtopstanden. Dit geldt echter niet voor het onderdeel soortenbescherming. **Nader onderzoek en navraag bij de gebiedseigen instanties over extra verspreidingsgegevens poelkikker is noodzakelijk.** Daarnaast dient tijdens de werkzaamheden rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

6.6 Geldigheid onderzoek

De bevoegde gezagen hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen algemeen voorkomende soorten, de overige beschermde soorten van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

BIJ12. (2019, november 20). *N12.05 Kruiden- en faunarijke akker*. Opgehaald van BIJ12.nl:
<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n12-rijke-graslanden-en-akkers/n12-05-kruiden-en-faunarijke-akker/>

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, C. van, & Wynhoff, I. (2006). De dagvlinders van Nederland, - Nederlandse fauna 7. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Boerenbunder. (2019, november 19). *Boer&Bunder*. Opgehaald van Boer&Bunder:
<https://boerenbunder.nl/report/51.95719,5.63789>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Centre & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dietz, C., Helversen, O. van, & Nill, D. (2011). Vleermuizen: Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Utrecht, Nederland: De Fontein & Tirion Uitgevers.

Eelerwoude. (2019). *Principeverzoek zonneveld Wageningse Afweg*. Goor: Eelerwoude.

FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. (2019, november 20). *Kleine wolfsmelk*. Opgehaald van FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0494#>

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2002). De Nederlandse libellen (odonata), - Nederlandse fauna 4. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels, - Nederlandse fauna 5. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.

Weeda, R., Westra, C., Westra, E. J., & Westra, T. (1985-1994). Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties 1 t/m 5. Amsterdam, Nederland: IVN in samenw. met de Vara en de VEWIN.

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.floron.nl

Waarnemingen: [-ndff-ecogrid.nl](https://www.ndff-ecogrid.nl)

Provincie Gelderland:

- Van Kessel, N. & J. Kranenbarg, 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Soorten:

Bij12 (2017). Kennisdocument Grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Bij12 (2017). Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd¹.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- Een vrijstelling geldt;
- Er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- Een ontheffing is verkregen.

¹ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. De afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. De ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*).

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (*artikel 10*). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl